

PIÁR FUTÁR

A Dugonics András Piarista Gimnázium Lapja

2003. február I. évfolyam I. szám

Protekció: védelem és kapcsolat

A protekció rossz felhangokkal rendelkező szó. A korrupciót, a részrehajló döntéshozatalokat, az átláthatatlan ügymenetek világát idézi. Érdekes módon a szó eredeti, latin jelentése – védelem – pozitív, és más nyelvekbe, például az angolba is ezzel a pozitív jelentéssel vonult be. Amit mi protekción értünk, azt az angol másként, de egy magyarul is azonnal érthető kifejezéssel mondja: kapcsolatokkal rendelkezik (*to have connections*). Ez is tanulságos, mert ez meg a magyarban nem feltétlenül pejoratív értelmű.

Manapság egyre világosabban látjuk, hogy érdekeink hatékony érvényesítése nem képzelhető el kapcsolatépítés és a kapcsolatok ápolása nélkül. Azonos lenne ez egyfajta maffiahálózat építésével? Aligha. Inkább annak az antropológiai ténynek egy gyakorlati megnyilvánulása, hogy az ember

igazi védelmet csak a kapcsolataitól, csak a másik embertől remélhet.

Az elmúlt hónapokban sokat tettünk a kapcsolatépítés és –ápolás terén. Törekvéseinknek egyik fő csapásiránya az iskola és a szülői ház kapcsolattartásának megkönnyítése volt. Ennek érdekében a híráramlás újabb és újabb útjait nyitottuk meg.

Honlapunk hamarosan megújult formában lesz elérhető: a tartalmi gazdagsága miatt igen értékes oldalakat a friss hírekre, információkra, adatokra éhes látogatók is elégedetten böngészhetnek. A honlap címét a könnyen megjegyezhető www.szepi.hu-ként jegyeztettük be a korábbi hosszú és bonyolult név helyett.

Összeírjuk a szülők e-mail címét, hogy az iskolai vagy az osztályt érintő tájékoztatókat elektronikusan is el tudjuk küldeni.

Telefonvonalainkat az eddigi kettő helyett

négyre bővítettük, hogy ritkábban legyen foglalt az iskola telefonja.

Megjelentetjük az iskolaújságot, amely nemcsak hírlevélként működik, hanem szülők, diákok, tanárok és az iskola baráti körének kínál érintkezési lehetőséget.

Ezek a gesztusok mind egyetlen célt szolgálnak: a kapcsolatépítést. A szülők és a pedagógusok szorosabb kapcsolata ugyanis is a jobb együttműködés záloga, ez pedig a hatékonyabb nevelés elengedhetetlen feltétele. Márpedig mi más a közös célunk, mint gyermekeink nevelése?

Öszintén remélem, hogy erőfeszítéseink eredményt hoznak, és együttműködésre kész, összefogásra példát adó, az egyént védő közösséggé válunk.

Urbán József SP
igazgató

Médiadezodor

Kellemes, bizsergető érzés, mikor egy csinos lány illata megcsap bennünket, ahogy elhalad mellettünk. Szinte belebódulunk, s szívesen elcsábulnánk, nem törődve semmivel. Eszünkbe sem jut, hogy illata mégiscsak valamiféle álság. Ami lényegét ugyan nem, küllemét mindenképpen módosítja. Szerencsére – mondhatná joggal bárki –, mert egy jószagú lány mégiscsak vágyaink netovábbja. A harmadik évezred alighanem a médiáé lesz. El nem kerülhetjük. A televízió, a rádió, az újságok, sőt már az internet is életünk részévé lett. Közvetít számunkra ezernyi információt a világról: az eddig elérhetetlen dolgok elérhetővé váltak. Rádásul másodpercek alatt. Ugyanakkor számos veszélyes dolog is ránk talál a médiumokon keresztül. S kétségeink ne legyenek: az esetek többségében nagyon nehéz felismerni a csapdákat. A média leginkább alattomos módon igyekszik meggyőzni bennünket. Folyamatosan árasztja felénk – akár csak egy mellettünk elsuhanó gyönyörű lány – a finom illatú luxust, a fogyasztói társadalom kreált értékeit, kívánatosá téve mindazt, amit egyetlen ember sem kívánna meg, ha alaposan fontolóra venné a dolgot. Tulajdonképpen mi is vágyaink netovábbja?

Valóban vágyunk az önmegvalósítás mindent

és mindenkit elsöprő sikerére? A szükséges felüli egzisztenciateremtésre? A hipermarketek gazdaságos akcióira? A könnyed, gondolatnélküli kikapcsolódást ígérő szappanoperákra, a primitívseget messze felülmúló kibeszélő/valóságokra? Tényleg mindig is a családot eleve kizáró úgynevezett másság tolerálásáról álmodtunk? Vajon tényleg elcserélhénk egy bigmekre a nagy túsó buktáját? Nyaralni, telelni kizárólag tengerparti koktélok társágában szeretnénk?

Most egy médiumot tart kezében a Kedves Olvasó. És ki kell ábrándítanom: nincsenek benne szenzációk, italosan árokba hajtott sztárok, plasztikázott női bájok, politikai korrupciókat leleplező tényfeltáró riportok.

A Dugonics András Piarista Gimnázium lapja egy tiszta újság akar maradni diákok, szülők, tanárok, az egész piarista család okulására és szórakozására.

Most újrainduló újságunk elsősorban iskolánkról szól. Számos fontos tudnivalót közöl. Beszámol az iskola életéről, eseményeiről. Igyekszünk majd a külvilág felé is fordulni, hogy tisztább kép alakulhasson ki rólunk. Egyházi iskolaként helyet adunk lelki életünket terelgető írásoknak, és igyekszünk felhívni a figyelmet a környezetünkben lévő kulturális

eseményekre. Mi fitúiskola vagyunk. S mint-hogy minden valamirevaló férfi hátulról kezdi olvasni az újságot, mert ott a sportrovat, mi is megadjuk nekik ezt az örömet.

Reményeink szerint mostantól havonta lesz Piár Futár, melynek első számához jó olvasást kívánunk!

És még egy: a dezodorok nem olyan régen még használt hajtógáza, a freon, súlyosan károsítja a Föld védőpajzsát, az ózonréteget. Jó lenne, ha végre a szellemi freont is kivonnák a forgalomból!

Mészáros Ferenc

Arany János:

Civilizáció

Ezelőtt a háborúban
Nem követtek semmi elvet,
Az erősebb a gyengétől
Amit elvehetett, elvett.

Most nem úgy van. A világot
Értekezlet igazgatja:
S az erősebb ha mi csínyt tesz,
Összeül és – helybehagyja.

Pi Á r a d a t

A SzePiPress jelenté

A VII. És IX. évfolyam elején az újonnan jövő diákok megkapják a diákigazolványt. A későbbi tanévek elején a közösen leadott igazolványokra az igazgatói irodában ragasztják rá az érvényesítő matricát. A diákigazolvány a következő tanév szeptember 30-ig érvényes. A legfontosabb dolog, hogy vigyázz rá nagyon, mert körülményes az újrakiigazolás. Ha mégis elveszett, a teendőid a következők: az irodán ki kell töltened egy diákigazolványigénylő nyomtatványt, és be kell adnod 2 db (lehetőleg fekete-fehér) igazolványképet. Egyúttal kapsz egy ideiglenes diákigazolványt, amely 60 napig érvényes. Az iskola elküldi az igénylő lapodat és a fényképedet a nyomdáknak. A postaköltséget és a diákigazolvány előállítási költségét is neked kell kifizetned. Tehát nagyon vigyázz rá!

Minél előbb érdemes tudnod, milyen tárgyakból kell, illetve lehet érettségi vizsgát tenned. Kötelező érettségi tárgyak: *magyar nyelv és irodalom* (írásbeli és szóbeli), *matematika* (írásbeli), *történelem* (szóbeli), *idegen nyelv* (írásbeli és szóbeli). Választható tárgyak: *idegen nyelv* (írásbeli és szóbeli), *fizika* (írásbeli vagy szóbeli), *kémia* (írásbeli vagy szóbeli), *biológia* (írásbeli vagy szóbeli), *földrajz* (szóbeli), *hitman* (szóbeli), *rajz* (írásbeli és szóbeli), *énekezen* (szóbeli), *informatika* (írásbeli és szóbeli). A kötelezően választható tantárgyak száma: 2. 2003-ban és 2004-ben a hozott pontok egy részét – maximálisan 10 pontot – az érettségi vizsga eredménye alapján kell kiszámolni. A felsőoktatási intézmények az érettségi bizonyítványba beírt tantárgyak alapján számolják az érettségi átlagot. A 10 hozott pont számítása úgy történik, hogy a kiszámolt átlagot először duplázzák, majd kerekítik.

Iskolánkban azokból a fiúkból, akiknek a hangja erre alkalmas, két énekkart szerveztünk. Az iskola nagy énekkara hétfőként tart próbát, és énekel az iskolai miséken, ünnepeken közreműködik. Énekkarunkat szívesen hívják különböző városi ünnepekre is. Fontos résztvevője a város kóruséletének. A kórustalálkozókon, jubileumi hangversenyeken, *Éneklő Ifjúság* minősítő hangversenyeken sikerrel és eredményesen vesz részt. A Karolina iskola leánykarával rendszeres az együttműködés. Iskolánk színháztermében rendszeresen tart a *Városi Kórusgyűlést* énekkari hangversenyeket. Azokból a diákjainkból, akik hangja még nem mutált, kis kamarakórust alakítottunk, akik vagy önállóan, vagy a nagy énekkarral fiú vegyeskarral alkotva színesítik iskolánk zenei arculatát, és sajtóságtos színpontot jelentenek a város kóruséletében. Lehetőség van arra, hogy némi zongora tudással rendelkező diákjaink orgonát tanulhassanak. Furulya, gitár és koboz hangszerek tanulására is lehetőség van. Infó: *Lajos István tanár úrnál.*

PiarInfo.

Piarista nővérek Erdélyben

2002. július 4-én Kürti-Bokor Judit és Vörös Tünde, magyar piarista nővérek (suore calasanziane) megkezdték működésüket Déván.

Jelenits Istvánt 70. születésnapja alkalmából köszöntöttük

Ünnepi rendezvényt tartottunk Jelenits István tanár úr 70. születésnapja alkalmából a Duna-parti piarista kápolnában 2002. december 21-én, 10.30 órai kezdettel. A hálaadó szentmise főcelebránsa Jelenits István volt, a prédikációban hivatásáról beszélt. A szentmisén a Sík Sándor Kórus énekelt Borián Tibor vezetésével.

Az ünnepségen köszöntőt mondott *Mádl Ferenc* köztársasági elnök, a veszprémi piarista gimnázium volt diákja, *Erdő Péter* primás érsek, a Pázmány Péter Katolikus Egyetem rektora, a budapesti Piarista Gimnázium volt diákja, *Kállay Emil* piarista tartományfőnök, a Sapientia Szerzetesi Hittudományi Főiskola Fenntartói Konferenciájának elnöke, valamint *Fila Béla* teológus, a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Hittudományi Karának nyugalmazott professzora, akivel Jelenits tanár úr együtt kezdte meg teológiai tanulmányait.

Az ünnepség végén *Fröchlích Ida*, a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Bölcsészettudományi Karának dékánja és *Pázmándi György* piarista, Jelenits tanár úr novíciustársa adta át az erre az alkalomra készített ünnepi kötetet.

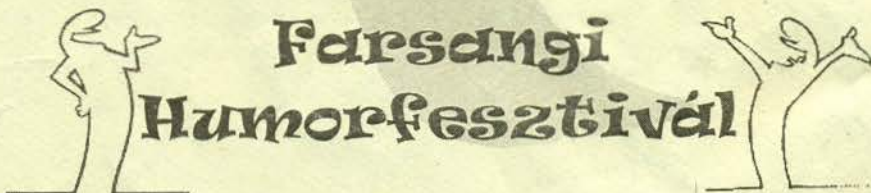
Útjaidon

Ünnepi kötet Jelenits István 70. születésnapjára

A kötet a Magyar Piarista Rendtartomány, a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Bölcsészettudományi Karának és az Új Ember Kiadónak közös kiadása. A 690 oldalas kötetben 7 köszöntőt találunk, és 61 (köztük 19 piarista) szerző tanulmányát olvashatjuk, amelyet egy 16 oldalas fényképgyűjtemény és „Jelenits-bibliográfia” egészít ki. A kötetet a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Esztétika Tanszékének oktatói, Jelenits tanár úr munkatársai: *Bazsányi Sándor*, *Horkay Hörcher Ferenc*, *Lázár Kovács Ákos*, *ZsávoHYa Zoltán*, valamint *Tözsér Endre* piarista állították össze.

Hetényi Varga Károly könyve a szerzetesekről

Megjelent Hetényi Varga Károly Szerzetesek a horogkereszt és a vörös csillag árnyékában című művének 2. kötete: üldözött, börtönviselt jezsuiták, kapucinusok, karmeliták, keresztény iskolatestvérek, lazaristák, marianisták, maristák, mechitaristák, minoriták, piaristák szenvedéstörténete (Lámpás Kiadó, Abaliget, 2002. 630 old.). A kötet sajtó alá rendezését (a szerző halála után) Varga Borbála végezte el. Az ismertett szerzetesek életrajzát fényképek, dokumentumok, cikkek, ismeretesebb írásaik gyűjteménye egészíti ki.

2003. március 3., 19.00 óra

Nevezni lehet prózai és zenés darabokkal, egyénileg, vagy csoportosan Angyal László tanár úrnál február 24-ig.

Minden osztály legalább egy produkcióval képviseltesse magát ezen a hagyományos iskolai rendezvényen!

Piarista bál

Olyan világban kezdünk élni ismét, ahol újra divatba jönnek a klasszikus bálók. A középiskolások számára a szalagavatók adnak lehetőséget arra, hogy a diszkók világában szocializálódott fiatal-ság megérezze az igazi tánc örömét. Az idősebb nemzedékek számára is egyre több olyan alkalmat szerveznek város-szerte - orvos bál, jogász bál, alapítványi bálók -, ahol feltámadni látszik az a polgá-ri világ, amely öltözködésében, viselkedé-sében és szokásaiban úgy látszott végleg eltűnt a múlt század közepén. A tavalyi esztendőben próbálkoztunk meg először azzal, hogy iskolánkban is megszerve-zünk egy igazi bált. A szülők közül mintegy kétszázan vettek részt rajta. Akik ta-valy ott voltak, minden bizonnyal ebben az évben is eljönnek, hiszen rendkívül jó volt a hangulat. A zenét a Riverside együt-tes szolgáltatta. Ebben az évben is őket hívjuk. Az egyik szünetben a négy Héjja fiúból álló zenekar szórakoztatja majd a nagyérdeműt. A vacsorát a Csiszár Mes-terszakács Kft. varázsolja, de hogy senki se maradjon éhen, a mi szakácsnőjeink is készülnek egy kis meglepetéssel. Vacsora után a IX. B osztály fiai (versenytáncosok) egy kis ízelítőt adnak a klasszikus és latin-

amerikai táncokból. Ezután mindenki bir-tokba veheti a táncparkettet. Zsova Tamás tanár úr hasonlóan a tavalyi évhez, már szervezi a tombolát. Terveink szerint éjfél után egy óraker fejeződik be a bál, de ez nem jelenti azt, hogy haza kell menni. Aki-nek kedve van még egy kis beszélgetésre, vagy éneklésre, az megteheti ezt, mert Fábri Géza tanár úr elhozza kobozát, hogy kísérje a nótázni vágyókat. Reméljük szép esténk lesz. Minden érdeklődőt szeretettel várunk február 28-án a gimnázium aulájá-ban!

Jegyek elővételben az osztályfőnököknél kaphatók.

Angyal László

Megkérdeztünk

Iskolánk diákönkormányzata a közelmúlt-ban közvélemény-kutatást végzett. A kér-dőíveket majdnem minden osztály kitöltötte, így elég pontos képet kaptunk a sulibulik megítéléséről. A diákok ötleteivel-felrészítve a tavaszi, Piárban megrendezésre kerülő buli kivitelezése merőben eltér majd az előzőektől. Példának okáért a büfé választéka szelesebb lesz, és az új DJ sokkal közkedveltebb számo-kat fog játszani, mert azt a kérdőívekben a vá-laszadók nagy többsége kérte. Természetesen egy másik teremben teret kap a rock zene is, figyelembe véve a rock-rajongók hatalmas táborát. Kapható lesz tombola, és ez még nem minden! Kiváló ötletek vannak még a DÖK képviselők tarsolyában a bulik színvonalasab-bá tételére! Számításaink szerint a rendezvény élvezhetősége magasan felül fogja múlni szá-mos szegedi középiskoláét. A kérdőívek sze-

rint sok diák hozna magával külsősöket, és ezt az igényünket természetesen iskolánk vezető-sége felé is tolmácsolni fogjuk. Egészen megle-pőek a zenei stílusokra adott válaszok. Például a techno népszerűsége kevéssel múlja csak felül a komolyzenéét. (70:58) Ebből is látszik, hogy Lajos tanár úr énekórái nem haszontalan-ok! A másik nagy meglepetés abból adódott, hogy a várakozásokkal ellentétben a disco köz-kedveltsége alulmaradt a rockéval szemben (129:101). A kérdéssor kitért egy, a közeljövö-ben indítandó iskolai sakk-körre. Igen jelentős azoknak a száma, akik ezt igénybe vennék. Horvát Tibor tanár urat kértük meg, hogy sakk képzést tartson egészen kezdőknek és hala-dóknak is (a kiírást a tanári melletti falitújságon figyeljétek). Kérdéseikkel, kéréseikkel to-vábbra is képviselőitekhez forduljatok!

Fodor Antal X. A

Zakó-tár

Kölcsönözni lehet zakókat és öltönyöket az iskola ruhatárából. Itt olyan ruhákat táro-lunk, amelyeket első gazdáik csak néhány alka-lommal használtak, mivel kinőtték. Jó minősé-gű ruhaneműket ajánlunk tehát kölcsönzésre. A kölcsönvétel egyetlen feltétele: a ruhát tiszta állapotban kell visszahozni, amikor már új gaz-

dája is kinötte. Egyúttal kérjük mindazokat, akiknek otthon feleslegessé vált öltönye vagy zakója van, adja be ebbe a ruhatárba, hogy így másokat megkíméljen a fölösleges pénzköltéstől. A kinőtt ruhá-kat az irodában lehet leadni, és itt lehet kölcsö-nözni is.

SzePiPress

A Diákönkormányzatról

A hivatalos szövegek szerint a Diákönkor-mányzat feladata „a közös ügyek intézése-hez szükséges képességek és beállítódások fejleszté-se”, illetve: „kiemelkedő szerepet tölt be a közéleti gyakorlat megszerzésében!”

Hogy ez a nagyon magasztos cél megvalósul-jon, tartalommal kell megtöltenünk a gondolato-kat. Éppen ezért fontos, hogy tisztában legyet-tek elsősorban is saját magatokkal, vágyaitok-kal, és a „felpörgetett világ” kihívásaival is. Ez kicsiben már most és itt megvalósítható, hiszen DÖK-képviselőiteken keresztül érvényre juttat-hatjátok elképzeléseiteket, és újító javaslataito-kat. Viszont azt is látnia kell mindegyikötök-nek, hogy ez nem lehet egyoldalú folyamat. Azt gondolom, hogy az iskola számos lehető-séget ad a jelenben, és adhat a jövőben, melyet nem használtak ki eléggé, vagy nincs hozzá még elég lelkesedés, hogy szervezett formát öntsön (pl. filmklub, Calasancius-project, ze-nekarok, önképzőkörök). Nagyon jó lenne, ha nem csak egy esetleges buli kapcsán mozdulna meg sok emberben a tettvágy, hanem egyéb, testi-lelki épületesekre szolgáló programokon is törnének a fejetekek! Többeknek jó kitérés-i pont lehet éppen a megújuló iskolaiúság, aho-vá frásaitokat, és különböző alkotásaitokat elküldhetitek, megjelentethetitek. A DÖK sze-retné föl vállalni egyéb kezdeményezéseiteket (mint pl. a sakk-kör gondolata volt a közel-múltban, vagy a büfé megnyitása) a későbbiek-ben is!

Végül néhány közérdekű információ a DÖK-ke-k kapcsolatban:

- A DÖK elnöke Kovács Dénes XII. A, titkára Vörös Attila XI. C

- Üléseinket a hónap első hétfőjén tartjuk a 7. óra után, de nem egyszer előfordult már soron kívüli ülés is (ez azért fontos, mert javaslataito-kat ekkor tárgyalhatjuk meg) Természetesen bármikor megkeresheted osztályod képviselő-jét és engem is javaslataiddal, melyet előterjesz-tünk a következő összejevetelen.

- A nem túl távoli jövőben megújuló iskolai honlapon szeretnénk nyitni egy linket a DÖK részére. Várjuk mindegyikötöktől az ötleteket és elképzeléseket arra vonatkozóan, hogy mi-ről olvasnátok szívesen ezen az oldalon! (egy újabb lehetőség, hogy mindenki egy kicsit „sa-ját képére” formálja a Diákönkormányzatot, s ezen keresztül egy kicsit az iskolát!)

- Nagy örömmre szolgált, hogy a DÖK segít-ségével sikerült karácsony előtt megszervezni egy gyűjtést a dévai ferencesek által vezetett gyermekotthon számára. Ezúton köszönöm mindenkinek, aki pénzzel, mosószerrel vagy iskolai felszereléssel segítette ezt az áldozatos munkát!

Papp Attila

Buon giorno, Firenze!

AXI. évfolyamos olasz csoportunk Urbán tanár úr, Babos tanár úr, valamint egy szülő kíséretében január második hetében egy rövid kirándulást tett a reneszánsz szülővárosában, Firenzében. Utazásunk célja – természetesen az olasz nyelv gyakorlásán túl – „testvéri viszony” kialakítása volt az ottani piarista gimnáziummal. (Lányok is vannak!)

Első nap este a szombathelyi premontrei gimnázium kollégiumában kaptunk vacsorát és szállást, miután megtekintettük az ottani székesegyházat. Másnap reggelre Szombathelyen és környékén majdnem akkora hó esett, mint előző nap Szegeden, de szerencsére ez sem akadályozott bennünket utunk folytatásában. Ausztriában az autópályák többnyire le voltak takarítva, így az alpesi tél sem állított meg minket. Balszerencsénkre Klagenfurt környékén nem sokkal előttünk történt egy baleset, ami miatt kénytelenek voltunk másfél órát rostokolni, emiatt sajnos arra már nem jutott időnk, hogy útközben „beugorjunk Velencébe”, ehelyett viszont két, észak-adriai kisvárost néztünk meg: Aquileiát és Gradót. Aquileia a hajdani Római Birodalom egyik hatalmas kereskedelmi központja volt. Innen indult a híres Borostyánút, aminek maradványait Savariáról, azaz Szombathelyről ismerhetjük. A középkorban fontos pátriárkai székhely volt, üvegpára jelentősebb volt a velencei-muranóinál is. A városka fő látnivalója az 1000 körül épített, román stílusú bazilika, amely arról híres, hogy padozata a világ legnagyobb mozaikja, a római korból maradt fenn.

Tíz kilométerrel délebbre, az Adriai-tenger partján, a Laguna di Marano szélén találjuk Gradót, az egykori fontos római kikötőhelyet. A „tengerre épült” kisváros szűk sikátoraival,

középkori utcácskái-
val, házaival, templo-
maival, pezsgő életé-
vel, gyógyvizével
kedvelt célpontja a
turistáknak. E rövid
kitérő után folytattuk
utunkat, Firenzéig
meg sem állva, ahova
este fél tízkor érkez-
tünk.

Aznap este az ottani piarista atyák vendég-szeretettel élveztek, a rendház vendégszo-
báiban aludtunk.

Másnap reggel – reg-
geli nélkül – két irodalom óra után (szünet nél-
kül!) a testnevelő-tanár vezetésével egy kb.
kétórás séta keretében „beleköstöltünk” Firen-
ze belvárosába. Mire visszaérteztünk az iskolá-
ba, már kitűnő ebéd várt minket. Az olasz étke-
zésről megjegyzendő, hogy reggel koplalás:
egy tea vagy kávé, ebédre és vacsorára pedig
általában öt fogás: tészta tésztával, azután tész-
ta vagy hús krumplival. Más alternatívával
nemigen találkoztunk. Aztán egy kis saláta,
egy kis gyümölcs, egy kis sütemény. A bor
persze nélkülözhetetlen.

Este egy rövid bemutatkozás, ismerkedés után
az egész társaság egy családnál vacsorázott,
majd szétszóródtunk: egyesével-kettesével
voltunk elszállásolva vendéglátó családoknál, a
felnőttek a rendházban aludtak.

Másnap a program a Pitti-palota egy része és
az Uffizi-képtár volt, ami mondanom sem kell,
egy egész napot vett igénybe. A két képtárlátó-
gatás között a híres Condi-család leszármazot-
tainál, egy nemesi palotában ebédeltünk a ven-
déglátó osztályunkkal együtt, ugyanis az osz-
tályba jár a család egyik sarja. Mi, magyar turis-
ták igazából nem is fogtuk föl, hogy hova ke-
rültünk: olyan volt, mintha egy múzeumban
ebédeltünk volna.

Este ismét az atyákkal lakomáztunk, majd,
akárcsak a többi este, hullafáradtan érkezünk
haza a családokhoz.

Pénteken délelőtt két tanítási óra után Fiesole
volt az úticél. Szinte egybenőtt Firenzével, a
várostól északra, egy 300 m magas dombon
található. Fiesole ősrégi etruszk település, tulaj-
donképpen Firenze ősenek is tekinthető. A
római kori színházmaradványon kívül fő látni-
valói a kb. 1000 éves dóm, és a hegytetőn egy
kis gótikus ferences templom, hangulatos ko-
lostorával, kerengőjével, és múzeumocskájával.
Szombaton szintén az osztállyal egy gyönyörű
középkori kisvárost, a Firenzétől kb. 50 km-re
eső San Gimignano-t néztük meg. Ez egy XIII.
századi kisváros, amely az egymással vetekedő
híres kereskedőcsaládok által épített égbenyűlő

toronyházairól lett híres. A főtér körül csopor-
tosul a legtöbb ilyen tornyos ház. A városka
virágkorának idején 60-70 ilyen torony dacolt
egymással parányi, néhány utcás „bel-
városában”, azonban a politikai hanyatlás szá-
zadaiban ezek javarészt leomlottak, mára már
csak tizenhárom maradt meg, csodálatos han-
gulatot és látványt nyújtva.

Miután a dóm gyönyörű freskóit megtekintet-
tük, egy ágostonrendi templom egyik mellék-
oltárán magyar turista számára kedves emléket
fedeztünk föl: Árpádházi Szent Margitnak egy
kis freskóját.

Vasárnap szintén Fiesolében voltunk, az ottani
piarista templomban misén vettünk részt, majd
az atyákkal ebédeltünk. Este vendégek voltunk
egy pizzára a város legdrágább pizzériájában (a
Margaretában jobbat kapsz ötöd áron!), majd a
pizzeria foci pályáján olasz-magyar mérkőzés.
Mondanom sem kell, hogy mi győztünk 11-6-
ra.

Az utolsó nap, hétfőn szintén két tanítási óra
után Empolinak vettük az irányt, ahol (más
nevezetesség híján) megnéztük a dómot, majd
az empoli piaristáknál ebédeltünk. Hirtelen jött
az ötlet, hogy ha már ott vagyunk, ugorjunk át
Pisába is, csak 30 kilométer Empolitől. Így az-
tán rohamléptekben megnéztük a pisai dómot,
a keresztelőkápolnáját és harangtornyát, a vi-
lághírű ferde tornyot.

15-én reggel hatkor indultunk haza, gyönyörű
időnk volt végig. Velence után akadt egy ki-
sebb gond az autóval, de szerencsére 5 km-en
belül találtunk egy autószerelőt. Ezen a kis
félórás kényszerpihenőn kívül semmilyen
probléma nem akadt, este fél kilencre értünk
haza.

Annak ellenére, hogy kicsit rövid és zsúfolt volt
ez a hat nap, a kirándulás nagyon jól sikerült,
megérte elmenni azért a sok csodáért, amit ott
láttunk, ezenkívül közvetlen barátokat szerez-
tünk, és reméljük, hogy a kapcsolat ezzel az
úttal nem ért véget!

Király Bálint XI. B

Vízkeresztől hamvazószerdáig

A farsang a tavaszvárás ősi örömnépe. A nagy evésekkel, ivásokkal a természetet is bőségre kívánták készíteni. A farsang a *vaschang* bajor-német jövevényszóval származik, magyar elnevezés-ként a XV. században tűnt fel. Az egyház az ördögök ünnepének tartotta és tiltotta, de gyakran a világi hatóságok sem nézték jó szemmel a farsangi kicsapongásokat. 1502-ben Temesvári Pelbárt ferences szerzetes, a XV. század legismertebb magyar egyházi hitszónoka így fakadt ki egyik prédikációjában: „*Ó jaj ezekben a napokban hány keresztény ember fordul el a kegyelem világosságából a sötétség cselekedeteihez, vagyis a torkossághoz, az iszákossághoz, bujálkodáshoz. Az efféle emberek az istenüknek választják az ördögöt, amit álarcos mulatsággal és fajtalan énekekkel megvetvén a Krisztust!*”

A magyar farsangi szokások a középkorban honosodtak meg. A királyi udvarban olasz és francia hatás érvényesült, a polgárság és a falusi lakosság körében pedig német. A szokások egyes elemeiben ugyanakkor fellelhetünk antik görög, római, szláv és germán pogány elemeket is. A farsangi napoknak is vannak a magyar nyelvben jellegzetes táji megnevezései, pl. a farsangvasárnapot megelőző kövércsütörtök, zabalócsütörtök elnevezés onnan származik, hogy ilyenkor kezdték meg a farsangi ételek készítését. A böjt kezdeté-

nek elnevezései: hamvazószerda, szárazszerda, böjtfogadoszerda. Az e nap után következő csütörtökön, az ún. csonkacsütörtökön még el lehetett fogyasztani a maradékot. A szlavóniai Kórógyon mondogatták: „Inkább a has fakadjon, mintsem az étel megmaradjon”. A hívó katolikusok hamvazószerdától húsvétvasárnapig – kivéve csonkacsütörtököt – nem ettek húst és zsíros ételeket. A farsang jellegzetes étele a fánk, amelynek mágikus erőt tulajdonítottak (pl. a Szerémségben azért sütötték, hogy a vihar le ne vigye a háztetőt). Ugyancsak kedvelt étel volt ilyenkor a rétes (pl. a Bács megyei Topolyán szerencsét hoz, ha jól nyúlik). Általában a sok étel fogyasztásától a következő év bőségét remélték.

A farsang utolsó három napján táncmulatságot rendeztek, amelynek leggyakrabban a kocsmá volt a színtere. A legények sorra járták a lányos házakat, hívogatták a lányokat és a táncdíjra, a muzsikások megfizetésére adományokat gyűjtöttek. Farsangkor nemcsak a legények és a lányok rendeztek táncmulatságokat, hanem a házasságok, a különféle céhek, az ipartestületek, az asszonyok, sőt a gyermekek is. A házasságok batyusbálja, kosarásbálja nevében jelzi, hogy a tánc mellett fontos szerepe van ilyenkor az evésnek és az ivásnak is. Régebben ba-

romfihúst és kelt kalácsot vittek, újabban fasírozottat, rántott húst, süteményeket, tortákat visznek. Sokféle szokás volt, hogy az asszonyok külön mulatságokat rendeztek farsangkor. A dunántúli szőlőhegyi pincékben étellel-itallal, énekszóval tartottak vigasságot. A férfiak is betévedhettek ide, nem úgy pl. Kalotaszegen, ahol az asszonyok ilyenkor nem engedik be a férfiakat. Magukban esznek, isznak, mulatoznak. Farsangkor a gyermekeknek is rendeztek bálkat. Az Ipoly menti falvakban a XIX. században ez három napig tartott. A szülők dudást fogadtak néhány krajcárért és élelemért. Az élelem pedig kenyér, szalonna, pogácsa és ebéd valamilyen gyermek szüleinél.

A farsangi báloknak elsősorban a párvalasztásban volt jelentős szerepük. A magyar bálknak jellegzetessége, hogy a lányok ilyenkor adták a legényeknek a bokrétát. A legények azt farsangvasárnap tűzék a kalapjukra, így mentek el a bálba. Volt olyan legény, aki több leánytól kapott bokrétát, azzal kellett először táncolnia, akitől az elsőt kapta ezt tűzték a kalapjuk elejére.

(Forrás: Tátrai Zsuzsanna – Karácsony Molnár Erika: *Jeles napok, ünnepek, szokások. Planétás kiadó, 1997.*)

Valkony Balázs VII. A

Bruegel, Pieter: *A farsang és a nagyböjt küzdelme*

Dsida Jenő

A farsang dícséréte

Egy sarkon, hol a lámpa fénye halvány,
egymásra torlik két fura menet,
megállnak és hosszú farkasszemet
néznek, zászlójukat kissé lehajtván.

Az egyik bűnt sirat és bűnt temet,
gyertyásan, zsolozsmával mind az ajkán,
a másik csapat maskarába varrt fán
ördögfejet visz, táncol és nevet.

Vezérük, kit már lángos kárhozat nyal,
bűnbánón látja angyalok karát
s szemét lehunyja méla áhitattal;

míg a zarándokfő, egy vén barát,
szíve mélyén, mely zárva hét lakattal,
idézi antik istenek nyarát.

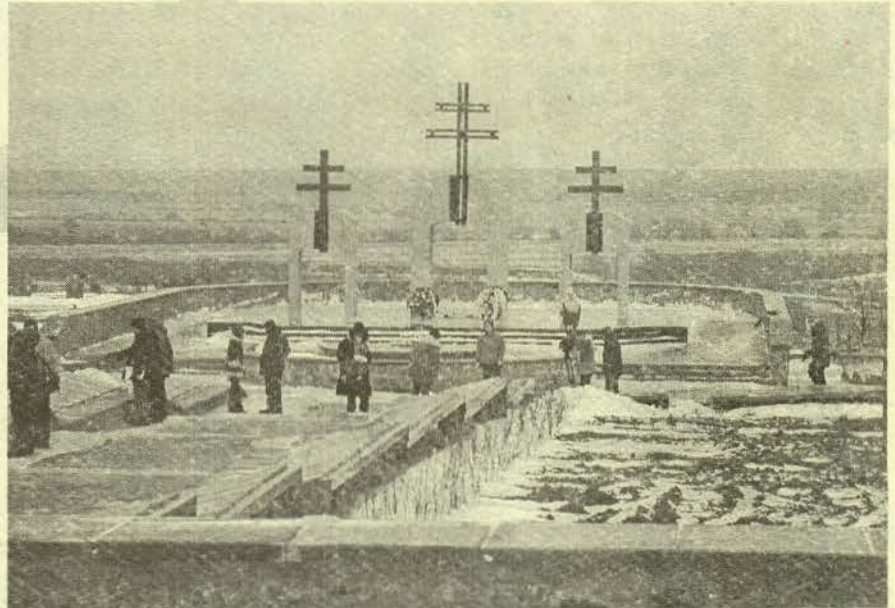
Valahol Oroszországban...

A XX. századi magyar történelemnek van jó néhány olyan momentuma, amely hosszú évtizedekig tabunak számított. A kommunista diktatúra ezekről – ha egyáltalán szót ejtett róluk – saját átideologizált álláspontját kényszerítette a nemzetre. Ilyen volt többek között Trianon, vagy 1956. De ugyanilyen kényes témának számított a 2. magyar hadsereg katasztrófája is. Még most is számos kérdést vetnek fel, sokszor parttalan vita és – sajnos – politikai érdekek övezi ezeket a témákat, de ma már beszélhetünk, emlékezhetünk.

Január 12-én volt 60. évfordulója a doni áttörésnek. Úgy gondoltuk, nekünk is emlékeznünk kell a hősökre, áldozatokra.

1941 decemberében a németek átfogó támadása a Szovjetunió ellen elakadt Moszkva alatt és a német hadsereg elszenvedte első igazi vereségét! A német hadvezetés átértékelte helyzetét és többek között Magyarországgal is elkezdett tárgyalni a rendelkezésükre bocsátandó harci csapatok mennyiségéről. Magyarország a Ribbentrop német külügyminiszterrel és Keitel tábornaggal, a német véderő-főparancsnokság főnökével való tárgyalások után nagyjából még 200 ezer fős hadsereget bocsátott a németek szolgálatára (ezen kívül volt még más magyar katonai alakulat is a keleti fronton, de ezek csak megszálló erők voltak). A magyar hadsereg felszerelése és kiképzése elég sok kívánnivalót hagyott maga után, de még így is az országban lévő legjobb felszerelést kapták meg! A katonákat 1942 áprilisában vonultatták be, és frontra szállításuknál már adódtak problémák a felszereléssel, mivel még a partizánoknak is jobb volt a fegyverzete mint a magyaroknak! A 2. magyar hadsereg a Don folyó mentén a B hadseregcsoportban a II. német és a VIII. olasz hadsereg között helyezkedett el. Az erőviszonyokat jól mutatja, hogy még a három orosz hídfőből is csak egyet (Korotjok) sikerült felszámolnia a hadseregnek szeptember 16-ig. Jól látszott, hogy a 200 km-es frontszakasz sok egy 200 ezres seregnek. Ezután Jányi Gusztáv vezérezredes, a 2. magyar hadsereg parancsnoka a védelmi rendszer kialakítására törekedett, ám összefüggő akadályrendszert nem sikerült kiépítenie. A sztálingrádi hadmozdulatok keretében 1943. január 12-én megindult az orosz támadás, amely napok alatt az egész frontvonalat szétzilálta és áttörte. Jányi habozott kiadni a visszavonulási parancsot, bár megtehetné volna, mivel nem volt közvetlen német alárendeltségben. Jányi később kiadta elhíresült napirparancsát, mely szerint „a 2. magyar hadsereg elvesztette becsületét”. Később aztán ezt visszavonta, de már akkor eljutott a csapatokhoz, és a harci morált, ha lehet, még jobban csökkentette. Kevesen ismerik viszont Jányi egy másik – 1943. április 4-én kelt – hadparancsát: „Az eddig beérkezett harcjelentésekből és egyéb adatokból megállapítom, hogy a 2. magyar hadsereg a téli hadműveletek folyamán becsületét nem veszítette el, hanem sokáig a Don-parton keményen állta a harcot, sőt a hadsereg egyes csapattestei és ennél magasabb kötelekei olyan ragyogó fegyvertényekkel tűntek ki, melyek a régi magyar katonai hírhírechez mindenben méltók, és felveszik a versenyt bármely hadsereg kimagasló fegyvertényével.”

Kiss Gábor Ferenc előadása nyomán: Nádasy Zsolt X. B.

A Magyar Királyi 2. Honvédhadsereg emlékműve a Don-kanyarban (Rudkino)

A Magyar Királyi 2. Honvédhadsereg pusztulásának hatvanadik évfordulója volt január 12-24. között. 1943-ban 120-150 ezer magyar katona, munkaszolgálatos halt meg a Don-kanyarban. A II. világháborúban a magyar nemzet Európa népei között a 4. legnagyobb veresztéséget szenvedte el, mintegy 890 ezer fő halt meg, abból 390 ezer harctereken. A pusztulás számában, a Trianon utáni nemzetegyesítő törekvés kudarcában Mohácshoz mérhető a veresztés. Az Oktatási Minisztérium Nemzeti Emlékezteti Programirodája voronyezsi tanulmányútát szervezett január 21-25. között. A pályázatok alapján kiválasztott öt pedagógus között lehettem.

A mai Oroszország a kapitalizálódást éli át. A posztoszocialista külsőségek mellett a piacgazdaság tényerését élik át. Voronyezs ma 1 milliós település. A háborúban az épületek 95 %-a elpusztult. A magyarországi küldöttség találkozott voronyezsi és osztrigozsszki iskolák diákjaival, tapasztalhattuk a helyi hazafias nevelést, láthattuk múzeumaikat, két központi temetőben: Boldürevkán és Rudkinoban is koszorúztunk.

Iskolánk január 30-án emlékestet tartott az elesett áldozatokért, hősökért. Akkor, amikor a második világháborúról gondolko-dunk, gyakran csak a haditechnikai érdekességek, "katonai valóságshow-k" kerülnek előtérbe. A magyarok a nagyhatalmak statisztáiként nem kapnak nagy teret. Ez így nincs jól. A második világháborút még meg kell beszélünk, nekünk magyaroknak fel kell dolgoznunk, hogy békében élhessünk múltunk tudtával.

A magyar II. világháborús múlt kapcsán figyelhetünk a nemzetközi politika kény-

szerpályájára, a magyar nemzetegyesítés, a revízió igényére, a magyar hadsereg katonai potenciáljára, a magyar kisebbség sorsára, a holokausztra, a magyarok által elkövetett népirtásra, a magyarokat ért népirtásra, a német és az szovjet megszállásra. A háború után nem volt lehetőség a halottakról való méltó megemlékezésre. Alig voltak emlékművek, helyette a szovjet hősi emlékműveket kellett koszorúzni. A tanulmányút felhívta a figyelmet arra, hogy van magyar, orosz, más nép érdekét megjelenítő álláspont is. Orosz földön a megszálló hadsereg halottait akarjuk mi, magyarok méltóan eltemetni. Az ottaniak érzékenységre is figyelni kell. Mi hogyan viszonyulunk az orosz katonasírokhoz? Az út alatt egy katonától el hallottam: *A háború most ért véget, hogy a halottainkat eltemetjük. Ott a földben csak halottak vannak, nincsenek ellenségek.*

A háborúból nem az ismeretet tartom a legfontosabb tanítási feladatnak, hanem azt, hogy a túlélésre neveljünk. Akarjuk annyira az életet, mint a túlélők. Nem úgy, mint a "csak egy maradhat versengések" győztesei. Hanem úgy, hogy a racionálisan pusztulásra ítélt körülmények között élők hogyan tudják megőrizni emberségüket. Sokáig Hitler utolsó csatlósaként minősítették a magyar népet. Nem, vagyunk másodrangú európai polgárok. Tragikus a sorsunk. De túlélők vagyunk. A nemzeti hagyományok őrzését, a 2. világháború áldozataira, a magyar katonákra, munkaszolgálatosokra, zsidókra együttes emlékezést tartom fontosnak. Úgy tudunk a jövőben talpon maradni, ha tartásunkat erősíti a nemzeti, helyi, családi hagyomány.

Károlyi Attila

Emberré kell válni

Isten elgondolása szerint az érettségiig

Beszélgetés Gyulay Endre megyéspüspökkel

E sorozatunkban olyan közismert szegedi piarista öregdiákokat kérdezzük életükről, hivatásukról, iskolánkról, akik – ahogy mondani szokás – „sokra vitték”, elsőként Gyulay Endre szegedcsanádi megyéspüspököt.

Püspök Úr, annak idején milyen megfontolás indította Önt és szüleit, hogy a piaristák gimnáziumába iratkozzék?

Gimnazista éveim igen bonyolult körülmények között teltek. Budapesten az akkor még működő Széchenyi gimnáziumban kezdtem. Mivel elég sokat kellett fizetni a kollégiumi lakásért, étkezésért, s jópám béna lett, nem keresett eleget, így Hódmezővásárhelyre kerültem az akkor legolcsóbb református intézetbe és gimnáziumba. Papi hivatásom érlelődve jelentkeztem a kisszemináriumba, a püspök úr felvett, ezért Szegedre kerültem és a piaristáknál fejeztem be gimnazista körutamat.

Mi a legkedvesebb emléke, van-e olyan – esetleg humoros – története diákéveiből, amire máig szívesen emlékszik vissza?

Talán nem a humorosok közé tartozik, de egyik legemlékezetesebb esemény. 1944 őszén „érkezőben” voltak a szovjet katonák, s szülemmel Dunántúlra menekültünk. El is telt az ősz, a tél, iskola ott semmi. Nagypénteken egész éjszaka nagy lövöldözés volt, oda is megérkeztek, látogatásuk közben jópámot is megszabadították zseborájától. Húsvét után „alig” egy hétig tartott haza, Battonyára az utazásunk. Pár nap múlva benéztem Szegedre, és pont 1-2 nappal előbb indult egy délutáni tanítás. Már hétfőn én is bekapcsolódtam, s a tíz hónap így tíz hétig tartott. Kiss Márton tanár úr órákői beszélgetései, Hantos tanár úr komoly fegyelmező nyaklevesei, Greff tanár úr „véres matematika órái” és Halászt tanár úr lelkes magyar órái mindig emlékezetemben maradnak.

Milyen útravalóval indult a gimnáziumból a papi pályára? Volt-e olyan különleges szellemi-lelki tápláléka a piaristáknál, melyből ma is meríthet hivatása?

Hivatásom már Szegedre érve megvolt. De annyi példás pap-tanár között talán jobban fejlődött, mint máshol lett volna. Kiszolgáltató emberek voltak. Délelőtt órán tanítottak, délután kérdéseinkkel zavarhattuk, s bármikor megnyithattunk hozzájuk. Ez a szolgálatkészség mindig emlékezetemben él, kicsit követhető példa is számomra. Ebben az időben volt a „krízis” is hivatásom körül. Kitétek a kisszemináriumból bizonyos félreértés miatt. (Vonatom ment, s egy levelet nem vittem el plébánosomhoz). És épp a piaristák által vezetett kollégiumban kaptam helyet s így folytathattam tanulmányaimat.

Miben látja a piarista iskola lényegét, küldetését a harmadik évezredben?

Az osztályunkból azok, akik a Műegyetemre kerültek, mondták,

hogy egy évig szinte alig volt dolguk, mert a gimnáziumban megszerzett matematika, stb. tudásuk majdnem annyi volt, amennyi az egyetemi első éves követelményeknek megfelelt. Ma is az első dolog olyan szintű tudást adni, amelyik elegendő bármelyik szakú továbbtanuláshoz. De kell, hogy ez ne bemagolt tudás, hanem gondolkodva elmélyített tudás legyen.

Kevés lenne azonban, ha csak tudást adna az iskola. Ki kell, hogy formálja a becsületes, hívő, katolikus, jellemes embert is, aki tanúságtévő keresztény lesz az emberek között, akit sem az ital, sem a kábítószer nem tudnak magukhoz láncolni. Olyanok, akik hitük gyakorlásában példamutatók, nem látszaból, hanem belső meggyőződésből. Olyanok, akik már a házasságra is úgy készülnek fel, hogy tudják, az egy életreszóló szent kötelek, s akik testben és lélekben tisztán készülnek jövőjük e nagy döntésére. Egyszóval emberré kell válni a szó legnemesebb értelmében, Isten elgondolása szerint az érettségiig, az életbe kikerülésig.

Remélem, meg is adja mindezt a szegedi Dugonics ősi és új iskola, ha az odajáró fiatalok is akarják.

SzePiPress

Gyulay Endre: szül.: 1930. szeptember 17. Battonya, Teol.: 1948-53. Szeged, Papszentelés: 1953. június 7. Szeged, Megyéspüspök: 1987. június 5. Püspökszentelés: 1987. július 7. Segédlelkész: 1953-55. Rószke, 1955-57. Ásotthalom, 1957-60. Gyula, Vic. oec.: 1960-63. Domaszék, 1963-70. Mezőhegyes, Templontigazgató: 1970-72. Makó, Szabadság tér, Spirituális: 1972-83. Szeged, Hittudományi Főiskola, Examinator prosynodalis, cenzor: 1978-tól, Tb. kanonok: 1979-től, Plébános: 1983-87. Szeged-Rókus, Megyéspüspök: 1987-től. Jelmondata: Surrexit... Nolite timere...

10%

Befizetett adójának egy százalékával támogassa a Piarista Gimnáziumot és a Magyar Katolikus Egyházat!

Dugonics András Alapítvány

Adószáma: 19083924-1-06

Magyar Katolikus Egyház

Technikai száma: 0011

Rendelkező nyilatkozat beszerezhető a gimnázium gazdasági osztályán.

Felajánlása csak akkor érvényes és teljesíthető, ha a nyilatkozaton a kedvezményezett adószámát/technikai számát, a borítékon pedig az Ön nevét, lakcímét, adóazonosító jelét pontosan tünteti fel.

Vándor éji dala

Ki ne ismerné Goethe híres költeményének legszebb magyar fordításait? Tóth Árpád, Kosztolányi Dezső, Szabó Lőrinc igazi mesterei voltak a szónak. De hogy könnyű dolguk lett volna, aligha mondhatjuk. Tóth Ákos tanár úr tanítványai megpróbálkoztak a nem könnyű feladattal. Íme a legsikerültebbek:

Hidjapusztay Andor

Minden hegyen nyugalom
Vár rád,
Érzed a lombon
A szél hangját,
Ám épp elszáll,
A madár is alszik az éjben.
Várj, nem kell félned
Béke vár rád.

Vesmás Péter Pál

Minden bércen, ormon
Csend ül,
És minden lombon
Szelídül
A szél, s megáll.
Fákon madár ül hallgatagon.
Ne félj, a nyugalom
Téged is megtalál.

Kiss Gábor

Nagy a hegy csúcsain
A csend.
A fák lombjain
Nesztelen
Szél fújdogál.
Az erdei madár is hallgat.
Te se várj sokat,
s megpihensz már.

Randvánszky János

Hegyek csúcsán
Csend honol,
Facsúcs lombján
Szél molyol;
Mebékél a táj.
A madarak már hallgatnak,
A te nyugalmad,
Várj, megtalál.

II. Rácz Péter

Üde csúcsokon így fenn
Szél sem zúg,
Itt az elpihen.
S érzed úgy
Az út ejtett rabul.
Nincs gyöngö csíznek itten hangja se,
Várj te, fut a perc,
S nyugszol is amúgy.

Összeállította: Kiss Gábor X. A

Bűnös, vagy nem bűnös Tizenkét dühös ember a Kamarában

Félreértés ne essék, nem tizenkét prefektusról van szó, s nem is tizenkét igazságtalanul póttúdiumot kapott diáktársam a főszereplő, hanem tizenkét esküdtszéki tag, akiknek az amerikai jog szerint dönteniük kell egy látszólag egyszerű, ám valójában nagyon összetett és bonyolult kérdésben. Vajon bűnösnek ítélik-e azt a tizenhat éves srácot, akit az ügyészség apja meggyilkolásával vádol? Vajon bűnös-e az a fiatal minden kétséget kizáróan, aki ellen első ránézésre az összes bizonyíték szól?

„A Tizenkét dühös ember egyetlen olyan darabom, mely személyes élménnyel kapcsolatos, megírása előtt ugyanis egy esküdtszék tagja voltam” – írja darabjáról Reginald Rose.

Bizton állíthatom, a Szegedi Nemzeti Színház társulata fantasztikusan adta vissza az író tapasztalatain alapuló lélektani drámát, azt az elképesztő magabiztosságot, amely az álláspontjukat védő esküdtteket jellemezte, a szellemi-érzelmi-erkölcsi különbségeket az esküdttek között, melyek időközben felszínre kerültek, és az olyan külső hatásokat, mint az időjárás, az idő múlása, a kényelmetlen és kopár terem. S bizony ijesztő belegondolni: ilyesmiken múlhat egy ember élete. A színmű két órájában, egy felvonásában, az esküdttek vitája során bontakozik ki a főszál, maga a tárgyalás, de itt ismerjük meg a szereplők hátterét, életét és jellemét. Tizenkét apró dráma jelenik meg a nézők előtt. Itt tekintünk be abba a folyamatba,

ahogyan tizenegy ember, aki félvállról veszi egy másik életét, aki könnyelműen kimondja: halál, fokozatosan megváltoztatja véleményét, és ahogyan egy ember, aki kételkedik, aki realizálja, hogy itt egy ember életéről van szó rábírja alázatosan a többieket véleményük megváltoztatására. Pajer Róbert rendező tökéletesen ragadja meg a Reginald Rose remekmű lényegét, tökéletesen válogatott, tehetséges szegedi színészek segítségével viszi azt színpadra. A két legnehezebb szerep a kétkedő 8. esküdt és a 3. esküdt, a „jó” és a „rossz”. A 8. esküdtet játszó Székelyi József profi módon jeleníti meg előttünk a pengeélen táncoló, ésszel döntő, megfontolt és jól érvelő, toleráns főszereplőt, mint ahogy Szalma Tamás a harmadik, heves, érzellemmel érvelő, 3. esküdtet, a bukott apát, akinek saját drámája a leginkább szívhez szóló. De kár is lenne bárkit is kiragadni olyan fantasztikus színészek sorából, mint Galkó Bence, Megyeri Zoltán, Janik László, vagy Király Levente, hogy csak a legismertebbeket említssem.

Egy szó, mint száz: ez a darab is bizonyítja, hogy Szeged kulturális légkörét, a Szegedi Nemzeti Színház nyújtotta lehetőségeket érdemes kihasználni. A színház olyan dolog, amely minden előadásával ad valamit a nézőknek, valami többet, valami nagyot. Színházba járni fantasztikus dolog.

Vincze Máté XI. C

Szabó Lőrinc Tücsökzene

162

Szél fúj a szél

És irigyelni kezdtem azokat,
akik lelkesen is normálisak
tudtak lenni, maradni. Sokszor oly
laza voltam, mint egy homokszobor,
reszelék-szobor, s egész lelkemet
szorítottam, minden figyelmemet
a külvilágra: kedv ha semmi sincs,
akaratom, mint mágneses gerinc,
tartsa össze omló szemcséimet,
különben szétfúj a szél... Rengteteg
új erő kellett hozzá, s fegyelem,
hogy megiscsak egyensúlyom legyen
a belső hintán. Végül már egész
villámgyors lett a visszazökkenés; --
de azért ez a furcsa művelet,
a kettős figyelés, kimerített;
s mit értek még a lélek kínjai,
ha nem tudtam őket elmondani?

Zöldi Gergely X. A illusztrációja

Gondolatok a nevetésről

Egy ember nevetett a körúton... a Ferenc körúti aluljáró kijáratánál, a lépcsőkön állt, az utolsó előtti fokon; ott végezte ezt a tevékenységet, amit az értelmező szótár szerint úgy valósítunk meg, hogy a száj széthúzásával, gyors, szaggatott hangadással jókedvet vagy gúnyt fejezünk ki. Nos, az ember ezt tökéletesen meg is valósította, száját széthúzta, gyors, szaggatott hangokat adott, de nem gúnyt fejezett ki, hanem jókedvet, ez napnál világosabb volt, mindenki hallhatta, ki arra járt ezen a délutáni órán...

Boldogok vagytok, akik most sírtok, mert nevetni fogtok (Lk 6,21).

Ez csakis akkor lehet igaz, ha a nevetés önmagában jó dolog. Másképp hogyan lehetnének boldogok, akik nevetni fognak? Mindnyájan ösztönösen érezzük, hogy nevetni jó. A nevetés az öröm kifejezése, és az öröm a Szentlélek gyümölciséhez tartozik (Gal 5,22).

Együtt nevetni

A vak ember nagy társaságban időzött. Amikor társai nevettek, ő is nevetett.

Megkérdezték, min nevet. Azt felelte:

– Ha ti nevettek, bizonyára van okotok rá. Megfosztanátok a nevetés örömétől?

Xiao Zan

Mert sejtelled sincs róla, mi az öröm, ha azt hiszed, hogy a fa azért a fáért él, amilyen éppen, a saját kérgén belül. A fa szárnyas magvak forrása, nemzedékről nemzedékre alakul és szépül. Halad, de nem ahogyan te, hanem ahogyan a tűzvész terjed a szelek szeszélye szerint, Cédrust plántálsz a hegyre, s egyszerre csak erdő lesz belőle, amely századokon át lassan terjeszkedik tovább.

Saint-Exupéry: Citadella

Szeretéssel kapcsolatban a *compassio*-t emlegeti Jean Vanier. Mások nyomorúságával és örömeivel együtt-érezni. Ez az igazi szenvedély...

Röhögni és hahotázni bárki tud, kinevetni és bolondnak nézni mást egyszerű... de derűsnek lenni, szívből kacagni csak az tud igazán, akinek rendben van belül a szénája: harmóniában él önmagával, környezetével, Istennel...

Csobán András rajza

Kalkuttai Teréz anya Öröm

Az öröm imádság, az öröm erő.

Az öröm háló, amellyel lelkeket foghatunk.

Isten szereti az örvendező imádságot.

A legjobb módja, hogy Istennek hálát adjunk: ha dolgunkat örömmel tesszük.

A szerető szív vidám szív.

Ne engedd, hogy a gondok úgy hatalmukba kerítsenek; hogy miattuk elfelejtsz örülni a feltámadt Krisztusnak.

Mindnyájan Istenhez vágyódunk, a mennyországba, de hatalmunkban áll, hogy már most és itt nála legyünk a mennyben,

s minden pillanatban boldogságban részesüljünk.

Ez azt jelenti:

szeressünk úgy, ahogyan ő szeret,

segítsünk, ahogyan ő segít,

adjunk, ahogyan ő ad,

szolgáljunk, ahogy ő szolgál,

mentsük meg az embert,

ahogyan ő megment minket,

huszonnégy órán át vele legyünk,

és a legnyomorúságosabb öltözékben is felismerjük.

... gondold tovább!

Az oldalt összeállította: Szegeő József SP

Piarista diákok az olimpiai játékok történetében

Ebben a sorozatunkban iskolánk olyan egykori diákjait mutatjuk be, akik elérték azt, ami minden sportolónak legfőbb vágya: részt vettek az olimpián. Elsőként Gönczy Lajos életútját ismerhetjük meg, aki 1899-ben érettségizett a szegedi piaristáknál.

A piarista gimnázium első kiemelkedő sportolója, akinek lehetősége nyílt az újkori olimpiai játékokon részt venni, Szegeden született 1882. február 24-én egy főlsovárosi ötgyermekes család gyermekeként. Édesapja Gönczi (Grön) Lajos római katolikus tanító, majd később elemi iskolai igazgató. Édesanyja Malatinszky Lenke tanítónő.

A kiváló iskolai tanulmányi eredményei mellett, az egyébként nem túl magas (170-175 cm) fiatalember rendkívül jó fizikai adottságaival és elért eredményeivel igen korán felhívta magára a testnevelő tanárainak és iskolatársainak figyelmét. Társai közül kiemelkedett magasugrásban, távolugrásban, bakugrásban, rúdugrásban, szertornázásban és futásban, derül ki a szegedi Kegyesrendi Gimnázium évről évre kiadott értesítőiből. A Piarista Gimnáziumban sikerrel lerakott érettségi vizsga után a budapesti Pázmány Péter Katolikus Tudományegyetem jogi karára felvételizett sikerrel, majd annak elvégzése után ügyvédként dolgozott. Élete első olimpiáján Párizsban, alig 18 évesen ismerkedett meg személyesen is az olimpiai mozgalommal, mint versenyző, melynek szellemiségét élete végéig hűen őrizte és ápolta, majd állította példának sok fiatal számára. A párizsi olimpián (1900. május 14. - október 18.) magasugrásban 175 cm-rel a harmadik lett. Az úgynevezett magyar stílussal versenyzett: szemben futott neki az akadálynak és a lécc felett háthomorítással haladt át. Természetesen a leérkezés homokba történt. A mai sportban használt rendszeres edzés fogalma és az 1900-as évek kezdetének sportolói szokásai merőben mások voltak, ez tükröződik vissza az ígéretesnek indult magasugró sportkarrier eredményeinek alakulásában. A tanulmányokban és a sportban egyaránt remeklő egykori piarista diákról rendszeres híradások szerepeltek Szeged legolvasottabb hírlapjában, a Szegedi Naplóban. 1900. október 24-én,

vagyis a párizsi olimpia után közvetlenül a következő rövid híradást jelentették meg róla: „Gönczy Lajos igazgató-tanító Lajos fia fényes győzelmet aratott most vasárnap a jogászok tornaünnepén. A kiváló ügyességgű bajnok a 100 yardos futásban a harmadik, a magas ugrásban az első és a 400 méteres stafétafutásban a harmadik díjat nyerte el. A magasugrásban ő nyerte el az Egyetemi Tanács tiszteletdíját.” 1900-1905-ig a BEAC (Budapesti Egyetemi

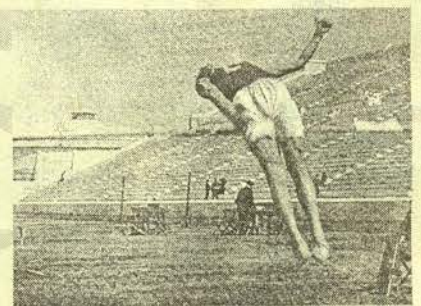
Atlétikai Club) színeiben versenyezve nyerte az országos bajnokságokat. Kétszer nyert országos bajnokságot, négyszer javított országos csúcsot (172 cm, Bp. 1900. június 24., 179 cm Bp. 1901. október 13., 181 cm, Bp. 1902. június 1. 182 cm, Bp. 1904. június 12.). A Szegedi Napló 1904. július 1-jei száma rövid tudósítás keretében hívja fel az újság olvasóinak figyelmét arra a tényre, hogy június 30-án a szegedi tornaegylet dísztornáján rúdugrásban és magasugrásban Gönczy Lajosnak nyújtották át a babért és az elnökség díját. 1904-ben St. Louisban (USA, 1904. július 1.-november 23.) az olimpián negyedik volt (175 cm). Helyből magasugrás versenyében 135 cm-es eredményével ötödik helyen végzett. Sajnos eredménye egyetlen hazai kiadványban sem szerepel. 1905-ben Szegedre visszatérve barátaival meg-

alakít egy új regatta egyletet. 1906-ban, Athénben részt vett az újkori olimpiai játékok 10 éves jubileumi versenyén, ahol magasugrásban második helyezést ért el 175 cm-es ugrásával, míg helyből magasugrásban 135 cm-rel ismételtén csak ötödik helyen végzett. 1907. április 15-én a szegedi huszárlaktanyában (Bem utca) élete talán utolsó versenyén igen indiszponáltan versenyezve nem sikerült bajnokságot nyernie.

1913. március 24-én a délvidéki Őrszálláson tartotta esküvőjét Heller Olgával. Az I. világháború kitörésekor a 46. gyalogezredhez vonult be katonai szolgálatra, ahol tartalékos főhadnagyként szolgált. 1915. december 3-án hajnali három órakor Galiciában a doberdói San-Michele-n az ellenséges tüzérség támadásakor tisztii fedezékük telitalálatot kapott és Dr. Bárány Emil hadnagy társával együtt hősi halált haltak. Mindkettőjüket Vizintiniben (Olaszország) temették el.

Szeged város méltó emléket állított a 46-os gyalogezred hősi halottjainak. Műköből és márványból megépített emlékoszlopot 1925. május 31-én avatták fel a hajdani Gizella (ma Aradi vértanúk tere) téren. 1930-ban a püspöki palota építése miatt lebontották és áthelyezték a 46-os laktanya udvarára. Négy körkörös lépcső vezetett föl a nyolcszögletű kettős talapzathoz. Oldalait márványlapok borították, ezekre vésték fel az ezred hősi halottainak a nevét. A talapzaton közel hat méter magas, négyzet alakú oszlop állt, tetején a Szent Koronával. 1945. után lebontották ugyan, de kettős talapzata még ma is áll, a márványtáblákat eltávolították, és ismeretlen helyre szállították.

Nagy János

Gönczy Lajos az athéni jubileumi tornán 1906-ban

Mi van a focival?

Beszámoló az elmúlt hónapokról

Mindig ellenünk fájnak a bírók! Persze azért, mert egyházi iskolások vagyunk! Ilyen és ehhez hasonló megjegyzések közepette ültünk be a kisbuszba az elmúlt években, vesztes mérkőzések után.

Nagy elvárásokkal és reményekkel hirdetem meg idén is a labdarúgó edzést a IV., V. és VI. (IX-XII. évfolyam) korosztály számára, bízva a jobb szereplésben. Az első megméretetésünk a városi bajnokság volt, ahol a tíz csapat két csoportra osztva küzdött. Mi a Fodor, Kőrössy, Deák, Csonka, Piarista körbe kerültünk, természetesen az eddigi eredménytelenségünk alapján az erősebb csapatokhoz. És lőn meglepetés:

Fodor – Piár 0-5

Kőrössy – Piár 0-5

Deák – Piár 1-1

Csonka – Piár 5-0

Sajnos a végén beleszaladtunk egy „kis” zakóba. Ezek az eredmények azt jelentették, hogy csoportmásodikként a B kör első helyezettjével kell megküzdenünk a megyei döntőbe jutásért, ahol a négyből az első kettő képviselteti magát. Sikerült kiharcolnom, hogy hazai pályán legyenek az elődöntők. November 20-án fél 3 kor kezdtünk, a játékidő 2x20 perc, az ellenfél a Krúdy volt. A félidőben 2-0-ra vezettünk, de senki sem nyugodhatott meg, hiszen erős csapattal küzdöttünk. Sajnos, bekövetkezett, amitől tartottunk, kiegyenlítették az utolsó 10 percben, sőt még kaptunk kettőt. Nehéz volt feldolgozni a vereséget. „Mi lett volna, ha...?”, de ilyen nincs. A másik meccsben a Csonka sokkal verte a Vedrest, így november 27-én a Vedres ellen játszottunk a harmadik helyért. Most fordított volt a helyzet. Ők vezettek végig kettővel, majd egyenlítettünk, de figyelmetlenségünk folytán rúgtak még egyet, így lett 3-2. Negyedik lettünk a városban. Nem baj, de legalább már számolnak velünk. Mondta is egy idősebb bíró a helyosztóknál: „Maguk mit keresnek itt?”

A következő megméretetésünk a Hansági-kupa volt, de arról nem érdemes szót ejteni: a csoportunkban a 3. helyen végeztünk, nem kerültünk a legjobb négy közé.

A tél folyamán több kupát szerveznek, szervezők, hogy a versenyzési lehetőségek ekkor is adottak legyenek. Így vettünk részt már idén, január 11-én a Deák-kupán. Számunkra kedvezőtlennek bizonyult a lebonyolítási rend, hiszen a csoportelsők az 1-4. helyig, a másodikak az 5-8. helyig, és így tovább, játszhattak a csoportmeccsek után. Hiába vertük a SZVSE-t 3-2-re, a Hanságit 3-0-ra, kikaptunk a mumustól, a Krúdytól 1-0-ra, így másodikként csak az ötödik lehetünk legjobb esetben. Ehhez két meccset kellett nyerni, sikerült is: a Ságvárit 3-0-ra, a Deákot 2-1-re vertük. Így lettünk 5. helyezettek.

Folytatás a következő oldalon

Zepter Piarista-Kupa

A bajnokcsapat: Varga Viktor (edző), Szenrenka Szabolcs, Neparáczki Endre, Mihálffy László, Jagicza Gergely, Tari István, Dávid Attila, Tari Levente, Kohl Róbert

Az elmúlt esztendőben merült fel az ötlet, hogy rendezzünk egy teremturnát az általános iskolásoknak, hiszen nálunk is van ez a korosztály és kevés a játéklehetőségük. 2003. január 25-26-án zajlottak a mérkőzések: nagyon jó színvonalú, érdekes meccseket láthattunk. 10 csapat vett részt a tornán, a jövőben szeretnénk, ha ez a létszám nőne! A győzelmet a mieink szereztek meg, így a felajánlott vándorserleg itthon maradt. Jövőre újra megpróbálhatják elvinni. Meg kell említenem a támogatókat, akik segítettek a lebonyolításban, illetve az ajándékozásban. A fő szponzorunk a Zepter International volt, amely jóvoltából az első két helyezett csapatot, illetve a különdíjasokat jutalmaztuk ajándéktárgyakkal. Köszönettel tartozunk Nagy Ferenc Úrnak, a Nagy Kft. vezetőjének, aki anyagiakkal járult hozzá, hogy ásványvizet adhattunk a résztvevőknek, és labdát vehettünk az első hat helyezettnek. Köszönet még a Generali Providencia vezetőjének, Rác Zoltánnak az ajándékért, amellyel a harmadik helyezett jutalmaztuk. Köszönjük a támogatást, a részvételt, jövőre találkozunk!

Sikerült megkérdezni csapataink edzőjét Varga Viktor tanár urat, hogy mi a véleménye a bajnokságról: „Szerencsés dolog, hogy Zszoa Tamás tanár úrban volt elég ambíció, hogy megszervezze ezt az egészet. Fontos, hogy az általános iskolásoknak van lehetőségük ilyenre. Az ilyen rendezvények azért jók, mert így észreveszik a tehetségeket. A csapatok teljesítményéről csak annyit,

hogy az A csoportbeliek teljesítményével nem vagyok teljesen megelégedve, mert taktikailag fegyelmezetlenek és egy pár játékos nem a képessége szerint teljesített. De természetesen büszkeséggel tölt el a győzelem. A B csoportban játékosok még sokat fejlődhetnek, az akarat erő megvan bennük.” A Napos úti Általános Iskolások tanámója, Bőjthe Gabriella elmondta: „Ez egy nagyon jól megszervezett találkozó, örülünk, hogy van lehetőség lélen is focizni. A diákok jól érezték magukat, a sulit is tetszett nekik. Meg vagyok elégedve csapatom teljesítményével.”

Végeredmény:

1. Piarista A
2. Ruzsa
3. Napos Úti Ált. Isk.
4. Zsombó
5. Tarján III.
6. Piarista B

Gólkirály(ok): Bata Zoltán, Veress Attila (Ruzsa)
Legjobb kapus: Németh Balázs (Napos Úti Á. I.)
Legjobb mezőnyjátékos: Turi Bálint (Zsombó)

Zszoa Tamás

Az interjúkat Zöldi Péter X. B készítette

Röviden

Megkezdte intenzív felkészülését iskolánk kosár- és kézilabdacsapata a tavaszi küzdelmek folytatására. A VII-VIII. osztályos korosztály mellett a IX-X-es csapatunk is versenyben van a dobogós helyekért. Kézilabdásaink az általános iskolások versenyében a második, továbbjutó helyen áll.

Hamarosan kezdődik az iskolai kosárlabda házbajnokság. A tavalyi sikeres lebonyolítás meghozta a kedvét a tanári közösségnek, mely idén elindul a nemes versengésen, reméljük, nem eredménytelenül!

SzePi - terem-atléतिकai házbajnokságot rendezünk 2003. február 26-án, 14.00 órától a gimnázium tornacsarnokában. Korcsoportok: VII-IX. és X-XII. osztályosok. Versenyszámok: 30 m-es síkfutás, 2000 m-es síkfutás (22 kör), magasugrás, helyből távolugrás, helyből hármassugrás, tömötlabda lökés (4 kg), 10x1 körös váltófutás (osztálycsapatok). Szabályok a MASZ versenyszabályai szerint. Jelentkezés és nevezés a testnevelő tanároknál!

SzePiPress

Mi van a focival?

Folytatás az előző oldalról

Meg kell említenem, hogy szerepeltünk a városi kollégiumi bajnokságban is, még jobb eredménnyel. Itt is két csoportban zajlottak a körmérkőzések. Eredményeink:

- Piár – MÁV 14-0
- Piár – Erdészeti 4-2
- Piár – Déri 7-4
- Piár – Gábor D. 4-2

Ez azt jelentette, hogy a másik csoport első helyezettjével döntöttük el, ki az őszi bajnok:

Piár – Csonka koll.: sajnos a végeredményre nem emlékszem, talán hetet, vagy kilencet lőttünk nekik...

Kik érték el ezeket az eredményeket: Újhegyi Zsigmond XI. C, Hérány Nándor X. A, Jagicza Imre XII. B, Szécsényi Tamás XII. B, Kura Zorán XI. C, Barna András XI. C, Fudala György XI. C, Dósai Márk XI. C, RácZ Gergely XIII., Dósai Imre X. B, Lantos Ádám X. B, Debrey Róbert X. B, RácZ Péter X. A

Köszönöm nekik a részvételt, kitartást, küzdelmet!

Természetesen köszönöm az iskola tanulóinak, akik szurkoltak nekünk a mérközéseken és igazgató úrnak, aki mindig vitt minket az idegenbeli mérkőzésekre!

Engedtessek meg, hogy a csapatból egy diákot kiemeljek, Dósai Márkot. Nagyon jó, biztos tagja a csapatnak, de sajnos megsérült. Kívánom neki a mihamarabbi gyógyulást, és visszatérést!

Zsova Tamás

SzePi-Kupa

2003. február 15-16-án rendeztük a saját kupánkat, a negyedik SzePi-Kupa nemzetközi középiskolás teremlabdarúgó tornát 16 csapat részvételével. Az évről évre egyre ismertebb és elismertebb sporteseményről lapunk következő számában részletesen beszámolunk!

Matekoljunk!

VII-VIII. oszt.

Zrínyi Ilona Matematika Verseny febr. 28, 14:00

IX-X. oszt.

Arany Dániel Matematika Verseny febr. 20, 14:00

IX-X. oszt.

Gordiusz Matematika Tesztverseny febr. 26, 15:00

SZEPI

Rejtvény

Városport	A	Tova	Tenger angolul	Szerkesztési osztály	K	Fámevél-város	I	Idé várt a hátsószög	Al szaglószó
Megfőzés (1. rész)	B	E	S	Z	O	R	N	Y	Ü
Soha	Alábbi helyre	L	E	Alarm	R	i	A	D	
	Megfőzés (2. rész)			Ór					
		Megfőzés (3. rész)	A	S	Z	O	D	F	
		Rés							
Állalak	O	L	Oyóker	T	ö	Mész	Méla	Néma ras	R S
			Hamos					Határozó névelő	
Úzen	G	Y	A	R	Fóbaaz				Kér S
Nyóható					Hefeszóó				
	N	Y	U	L	A	S	Papira vet	Z	Küvül
Hidrogén kálmán	H	K	Hocéret Zoltán	Z	ö	L	I	Ksönyűs kápm	K
Ezen a napot			Valóságos					Magan leshó	
	M	A	Szónes	I	S	Darabai	ö	R	D
			Német nagymama			Szarvas-haja			
Királyi palca	O	G	A	R	Kütes	Udvözleg	A	V	E
						S			
				Veszerő a bután	E	K	E	Z	E
Öntudatlan állapot	Meggyező	A	Z	O	N	O	S	Vállalkozási forma	B T

E havi rejtvényünk Szophoklész egy mondását tartalmazza.

A megfejtéseket március 10-ig a portán elhelyezett szerkesztőségi postaládába kérjük bedobni, vagy a piarfutar@szepi.hu e-mail címre eljuttatni. A helyes megfejtést beküldők között könyvtálat sorsolunk ki!

A keresztrejtvényt Márton Imre készítette

Kedves Olvasó!

Szerkesztőségünk várja lelkes tollforgatók írásait. Elsősorban olyan cikkeket szeretnénk közölni a lapban, melyek iskolánkat, diákságunkat vagy az egész piarista rendet érintik. De olyanoknak is helyt kívánunk adni, amelyek egy-egy izgalmasabb témát boncolgatnak. Továbbá szeretnénk, ha szépirodalmi szárnypórgatók is színesítenék újságunkat!

Ha véleményed, ötleted, hozzászólásod van a Piár Futárral kapcsolatban, örülnénk ha megosztanád velünk. Akkor is, ha nem iskolánk diákja vagy. Szerkesztőségi postaládánk megtalálható a gimnázium portáján, de írhatok e-mail is a piarfutar@szepi.hu címre. Ugyanerre biztatjuk felnőtt olvasóinkat is!

A szerk.

PIÁRFUTÁR

Kiadja: Dugonics András Alapítvány
Szerkesztőség: 6724 Szeged, Bálint Sándor u. 14.
E-mail: piarfutar@szepi.hu

Felelős kiadó
Urbán József SP

Főszerkesztő
Vincze Máté

Szerkesztő
Mészáros Ferenc

Munkatársak

Fodor Antal, Kiss Gábor, Maróti János Béla, Márkus Attila,
Nádai Zsolt, Valkony Balázs, Zöldi Péter

Korrektúra
Papp Attila, Tóth Ákos

Nyomdai előkészítés
Férc-Szemes Áron

Nyomás
Friss Nyomda

Megjelenik havonta 500 példányban